

## **ESITYS EUROOPAN ALUEELLINEN YHTEISTYÖ -TAVOITTEEN MUKAISEKSI URBACT IV ALUEIDEN VÄLISEN YHTEISTYÖN OHJELMAKSI KAUDELLE 2021-2027**

URBACT-ohjelman tavoitteena on kokemustenvaihtoverkostojen kautta koota ja levittää kaupunkien kehittämisen hyviä kokemuksia, lisätä kaupunkien keskinäistä oppimista ja vahvistaa kaupunkien kehittämisosaamista. URBACT IV -ohjelma on kaupungeille suunnattu väline osallistua verkostoitumiseen ja kokemustenvaihtoon integroidun kaupunkikehityksen eri teemoista muiden eurooppalaisten kaupunkien kanssa. Kaupunkien, kuntien ja kaupunkiseudun kattavien viranomaisten lisäksi ohjelmaan voivat osallistua muut kaupunkien kehittämiseen liittyvät toimijat, kuten kaupunkien julkiset kehittämissyhtiöt, alueviranomaiset tai yliopistot ja tutkimuslaitokset.

URBACT IV-ohjelma 2021 – 2027 on jatkoa kolmen edellisen rakennerahastokauden kokemustenvaihto-ohjelmille (URBACT I, II ja III).

### **1. Ohjelman valmistelu**

Uusi ohjelma on valmisteltu yhteisessä ohjelmointikomiteassa, jossa ovat olleet edustettuna hallintoviranomainen (Ranskan Kansallinen alueellisen koheesion virasto), kaikki EU-jäsenvaltiot, Euroopan komissio ja kumppanimaat. Suomesta valmisteluun on osallistunut työ- ja elinkeinoministeriö. Valmistelua ovat sen edetessä evästäneet kaupungit Suomessa. Valmiista ohjelma-asiakirjasta on järjestetty Suomessa, kuten useimmissa muissakin jäsenvaltioissa kansallinen konsultaatio. Ohjelma-asiakirja on viimeistelty kuulemisten jälkeen nyt käsillä olevaan muotoonsa. Suomessa URBACT IV –ohjelma hyväksytään muiden Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen (Interreg) ohjelmien tapaan valtioneuvoston yleisistunnossa, jonka jälkeen jäsenmaakohtaiset sopimukset ohjelmasta allekirjoitetaan.

Tavoitteena on jättää ohjelma-asiakirja komission käsiteltäväksi lokakuussa. Tämän jälkeen komissio käsittelee ja hyväksyy ohjelman. Tarkoituksena on, että ensimmäinen ohjelman haku käynnistyy kesäkuussa 2022.

### **2. Ohjelma-alue**

Ohjelma on yksi koko EU:n kattavista alueellisen yhteistyön ohjelmista. Ohjelmaan osallistuvat kaikkien EU-jäsenmaiden lisäksi kumppaneina Norja ja Sveitsi. Lisäksi alkavalla kaudella voivat ohjelmaan osallistua viisi EU:iin liittymistä valmistelevan tukivälineen (nk. IPA) piirissä olevaa maata (Albania, Pohjois-Makedonia, Serbia, Montenegro ja Turkki).

### **3. Ohjelman sisältövalinnat**

#### **Alueanalyysi, yhteiset haasteet ja mahdollisuudet**

Ohjelman lähtökohdaksi määritellyt kaupunkikehityksen haasteet Euroopassa käsittävät seuraavia teemoja: väestömuutos (kasvun tai kutistumisen haasteet), ikääntyminen, osallisuus ja oikeudenmukaisuus, vihreät, luonnoltaan monimuotoiset ja ilmastomyönteiset kaupungit

sekä tuottavat ja elinvoimaiset kaupungit. Lisäksi nostetaan mukaan digitalisaatio monialaisena haasteena. Ohjelma-asiakirja määrittää myös kolme kaupunkikehityksen periaatetta, hyvän hallinnan tavoittelu, osallisuus, integroiva kehittämisote sekä paikkaperustaisuus.

### **Valitut politiikkatavoitteet ja erityistavoitteet**

Edellisten kausien oppien pohjalta ohjelmaa on kehitetty ja keskeiset muutokset nykyiseen ohjelmaan (URBACT III) ovat seuraavat: 1) Nykyisestä kolmesta verkostotyypistä palataan kahteen, eli aiemmat perusverkot ja toteutusverkot integroidaan yhdeksi, jonka lisäksi säilyy parhaiden käytäntöjen siirtoon tarkoitettujen verkostot, 2) verkostoihin luodaan toimivien käytäntöjen testauselementti, 3) parhaiden käytäntöjen siirtoverkostojen metodiikkaa kehitetään eteenpäin, 4) tuodaan selvempi painotus digitaalisten kanavien kautta tapahtuvaan verkosto-oppimiseen (myös kasvokkaista tapaamista säilyvät rinnalla keskeisesti), 5) temaatista painottumaan tulee vihreä ja digitaalinen URBACT ja 6) hallintoon tuodaan joitakin yksinkertaistamista lisääviä uusia mahdollisuuksia.

URBACT IV –ohjelman valittuina **tavoitteina** on:

#### **1) Vahvistaa eurooppalaisten kaupunkien kehittämisosaamista kansainvälisten verkostojen avulla**

Ohjelma a) auttaa kehittämään ja toteuttamaan integroituja kaupunkikehittämissuunnitelmia b) siirtää ja välittää hyviä ja vakiintuneita kaupunkikehittämisen käytäntöjä muille kaupungeille ja c) vahvistaa kykyä laatia kehitettyjä hyviä käytäntöjä skaalaavia investointisuunnitelmia erillisen Innovatiivisten kaupunkitoimien (UIA) välineen kautta.

*Keskeisinä keinoina tavoitteeseen pääsemiseksi ovat kaupunkikehittämisen toimintasuunnitelmaan laatimiseen tähtäävät verkostot sekä hyvien käytäntöjen siirtoverkostot.*

#### **2) Tukea ohjelmatasoisen välineillä kaupunkien kehittämisosaamista ja -kykyä**

*Keskeisinä keinoina ovat muiden muassa nk. URBACT-yliopistot, kansalliset valmennusohjelmat ja kaupungeille räätälöity asiantuntijatuki.*

#### **3) Varmistaa URBACT:ssa syntyneen tietämyksen ja käytäntöjen helppo saatavuus ja välittyminen kaupunkien kehittäjille, erityisesti Eurooppalaisen Kaupunkialoitteen sekä EU:n Kaupunkiagendan kautta.**

*Keinoina tavoitteeseen pääsemiseksi ovat mm. toimia tiedon tuottajana ja jalostajana, organisoida ohjelmaan temaatista yhteisöjä, tukea politiikan muotoilua tiedolla, tarjota asiantuntijatukea ja jatkaa kansallisten URBACT-yhteyspisteiden toimintaa.*

### **4. Strateginen ympäristövaikutusten arviointi (SEA)**

Ohjelman hankkeissa pääsisältönä on kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtaminen sekä valmiuksien ja kyvykkyyksien kehittäminen. Ohjelma ei sisältönsä puolesta kuulu ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin ja sitä kautta kansallisen asiaa koskevan lainsäädännön soveltamisalaan eikä siitä sen vuoksi ole tehty ympäristövaikutusten arviointia.

## 5. Ohjelman rahoitus

Toisin kuin A- ja B-ohjelmissa, alueiden välisissä C-ohjelmissa EU-rahoitus ei perustu jäsenvaltioiden ohjelmalle osoittamiin määrärahoihin vaan suoraan Interreg-asetuksessa säädettyyn C-ohjelmien yhteismäärärahaan ja komission täytäntöönpanosäädöksellä vahvistettavaan ohjelmakohtaiseen rahoitusosuuteen.

URBACT IV:n EAKR-rahoituksen suuruus koko kaudella on 79,8 milj. euroa, ja kansallisen vastinrahoituksen kanssa ohjelman kokonaistaso on noin 103 milj. euroa. Tekninen tuen suuruus EAKR-rahoituksen osana on 5,9 milj. euroa. Suomen kansallinen rahoitus (osallistumismaksu) on koko seitsenvuotisella ohjelmakaudella 72 712 euroa.

Ohjelmassa määritelty keskimääräinen EU:n tukiaste on 77,52 %. Työ- ja elinkeinoministeriö tukee ohjelmaan osallistuvien suomalaisten osapuolten osallistumista kansallisella EU-vastinrahoituksella. Suomen kansallinen vastinrahoitus tulee alustavan arvion mukaan olemaan yhteensä noin 100 000 euroa koko ohjelmakaudella.

## 6. Ohjelman hallinto

Ohjelmalle nimetään seurantakomitea, jossa ovat edustettuna kaikki EU-jäsenvaltiot, kumppanimaat, Euroopan komissio, ohjelman hallintoviranomainen, sihteeristö sekä tarpeelliset muut EU-tasoiset toimijat. Seurantakomiteassa jokaisella jäsenmaalla on enintään kolme edustajaa. Suomen edustajina komiteassa tulevat olemaan työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton edustajat. URBACT-ohjelman kansallisena yhteysviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Lisäksi toteutukseen kansallisella tasolla osallistuu Kansallinen URBACT-piste (NUP).

Ohjelman toimeenpanosta ja hallinnoinnista EU-tasolla vastaa yhteinen sihteeristö Ranskassa. Hallintoviranomaisena toimii Ranskan Kansallinen alueellisen koheesion virasto. Tarkastusviranomaisena toimii Ranskan ministeriöiden yhteinen EU-rahoitusta tarkastava komissio (CICC).

Suomalaisten tuensaajien osalta hallinnon tarkastuksista ja valtion vastinrahoituksen hallinnoinnista vastaa Uudenmaan liitto.